educàlia editorial

Programació 6è PRIMÀRIA
LOMLOE 2024

ED. PRIMÀRIA - MEDI

Lydia Mora

UN VIATJE
A TRAVÉS DE LA
Història

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA
6è de Primària

Nom
Cos i especialitat

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ 1

1.1. Marc legal 1

2. CONTEXTUALITZACIÓ 2

2.1. Característiques de l’escola i Projecte Educatiu de Centre (PEC) 2

2.2. Característiques del grup-classe 2

3. DESENVOLUPAMENT DE LES SITUACIONS D’APRENENTATGE 3

3.1.Situació d’aprenentatge 1. Com podríem viatjar en submarí? 3

3.2.Situació d’aprenentatge 2. Qui era Leonardo Da Vinci? 11

3.3.Situació d’aprenentatge 3. Hi havia influencers a altres èpoques de la història? 19

3.4.Situació d’aprenentatge 4. I abans de la història, què? 27

3.5.Situació d’aprenentatge 5. Què està passant a l’Àfrica, avui dia? 35

3.6.Situació d’aprenentatge 6. Des de quan es pot votar al nostre país? 43

4. METODOLOGIA 51

5. AVALUACIÓ 52

6. MESURES I SUPORTS D’ATENCIÓ A LA DIVERSITAT 53

7. VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ D’APRENENTATGE 54

ANNEXOS 55

ANNEX 1. CALENDARI DE LA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA 55

ANNEX 2. PLA D’EQUIP. TREBALL COOPERATIU 56

ANNEX 3. ENLLAÇOS A LES TASQUES I RECURSOS DEL GOOGLE CLASSROOM I QR A LES FITXES DE REFLEXIÓ DEL GOOGLE DRIVE 57

ANNEX 4. EXEMPLE DE GRAELLA D’AUTOAVALUACIÓ 58

ANNEX 5. INDICADORS PER REALITZAR UNA CARPETA D’APRENENTATGE 59

ANNEX 6. EXEMPLE DE RÚBRICA DIGITAL PER L’EXPOSICIÓ ORAL 60

BIBLIOGRAFIA 61

1. INTRODUCCIÓ

La programació didàctica “Un viatge a través de la història” té la finalitat d’aproximar els infants de 6è de Primària al coneixement de les diferents etapes de la història, mitjançant esdeveniments, i personatges, els quals, en el seu moment, podrien haver-se anomenat *influencers*. Aquest terme s'ha popularitzat en els últims anys, amb l'aparició de les xarxes socials i els mitjans digitals, però és interessant plantejar-se si aquest fenomen és realment nou o si ha existit en altres èpoques.

Tot i així, això no es fa fins a la tercera **Situació d’Aprenentatge (SA)**, al segon trimestre, ja que al primer trimestre, els infants es pregunten i investiguen “Com podríem viatjar en submarí?” i “Qui era Leonardo Da Vinci?”. Després de la SA “Hi havia influencers a altres èpoques de la història?”, els i les alumnes es plantegen “I abans de la història, què?” i, a l’últim trimestre, “Què està passant a l’Àfrica?” i “Des de quan es pot votar al nostre país?”.

Partint d’aquestes sis **preguntes-reptes** que han anat sorgint en un context real, els infants tenen l’oportunitat de connectar el passat amb el present, i així reflexionar sobre la naturalesa humana i la constància de determinats patrons socials al llarg del temps, promovent el debat i la reflexió crítica. D’aquesta manera, la programació didàctica segueix el **treball per àmbits** que, segons el Decret 175/2022, comporta una metodologia globalitzadora, interdisciplinària i transversal, englobant totes les àrees del currículum, amb el Coneixement del Medi com a principal. Aquesta té presents els **sis vectors** en els quals s’ha de basar l’educació, que es relacionen amb alguns dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, proposats per les Nacions Unides, dins l’Agenda 2030.

A més, el tractar-se de 6è curs, s’especifiquen les competències clau i transversals, relacionant-les amb el perfil competencial de sortida que ha de tenir l’alumne en finalitzar l’educació bàsica. Tot això es fa, d’una banda, seguint la perspectiva socioconstructivista que plantejava Vygotsky (1979), creant situacions significatives per tal de proporcionar un aprenentatge competencial, amb el mestre com a guia i acompanyant en tot el procés d’aprenentatge i treballant a partir de les **Tecnologies per a l’Aprenentatge i el Coneixement (TAC)**. D’altra banda, tal com afirma l’autor Cèsar Bona (2018), les diferències són un valor i no inconvenient, per tant, es parteix del context dels alumnes i es veu la diversitat com una riquesa, ja que, gràcies als grups cooperatius i altres metodologies actives, els alumnes estan en constant interacció, afavorint els principis del **Disseny Universal per l’Aprenentatge (DUA)** i atenent a la diversitat dins d’un sistema educatiu inclusiu.

Finalment, tal com afirma Neus Sanmartí (2020), **avaluar és aprendre**. Per tant, l’avaluació d’aquesta situació té una funció reguladora, formadora i formativa, els objectius de la qual estan directament relacionats amb els criteris d’avaluació i es tenen molt en compte les competències específiques de cada àrea. D’aquesta manera els i les alumnes podran adquirir un conjunt de sabers que els permetrà afrontar-se als reptes que s’aniran trobant en la seva vida quotidiana.

1.1. Marc legal

Abans d’endinsar-nos en la contextualització i el desenvolupament de la situació d’aprenentatge, es determina el marc legal en el qual està desenvolupada: es parteix de l’aplicació de la Llei Orgànica d’Educació, LOE, 2/2006; i la LOMLOE, 3/2020, que modifica l’anterior, però no la reemplaça; a més de la Llei d’educació de Catalunya, LEC 12/2009. També es té en compte

el currículum, determinat al Decret 175/2022, que regula l’ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica i la Resolució en la qual s’aproven els documents per a l’organització i la gestió dels centres per al curs 2023-24, com el Projecte Educatiu del Centre en el qual ens basem. Finalment, cal destacar l’ordre d’ensenyament 164/2016, pel qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària i remarcar el Decret 150/2017, d’atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

2. CONTEXTUALITZACIÓ

2.1. Característiques de l’escola i Projecte Educatiu de Centre (PEC)

L’escola on es desenvolupa la programació es troba al barri de la Trinitat Vella, districte de Sant Andreu, a Barcelona. Aquest està envoltat del riu Besòs, la ronda de Dalt i l’Avinguda Meridiana; situació que provoca que l’escola quedi una mica aïllada dels altres barris. A més, tenen un dels índex socioeconòmics més baix de tota la ciutat (IDESCAT, 2019), tot i això, a prop de l’escola trobem tots els equipaments habituals en un barri de Barcelona (un centre cívic, una biblioteca, etc.). L’escola té una sola línia, és força familiar i està catalogada com un centre de **màxima complexitat**, per les dificultats socioeconòmiques i la variabilitat cultural de les famílies. Malgrat això, l’equip de mestres està molt unit i són molt conscients de les necessitats educatives dels alumnes. Dels principis pedagògics que es reflecteixen en el PEC, es destaquen els dos següents, vinculats amb la present situació d’aprenentatge:

- Cap a un treball per àmbits: *Treballarem conjuntament per prioritzar projectes sorgits dels interessos dels infants, que interrelacionin totes les àrees i que permetin adquirir aprenentatges competencials, a través de metodologies innovadores.* Per això, es duen a terme projectes interdisciplinaris i l’equip docent s’ha de coordinar per planificar i avaluar conjuntament les situacions d’aprenentatge que vagin sorgint.
- Ensenyar a pensar i a aprendre: *Procurarem que els alumnes coneguin diferents estratègies d’aprenentatge i sàpiguen com i quan utilitzar-les, per tal de fer alumnes més autònoms davant l’aprenentatge i els reptes de la societat.* D’aquesta manera, es fan servir recursos digitals i variats i potencien els valors que defensen una societat sense discriminacions.

2.2. Característiques del grup-classe

Ens dirigim a un grup de 25 alumnes de sisè de Primària amb famílies de procedències molt diverses (la majoria del Marroc, d’Hondures i de la República Dominicana) i un 20% d’ètnia gitana; tots són nascuts a Catalunya, i la llengua vehicular de la majoria, tant a casa com a l’escola, és el castellà. Gairebé tots els nens i nenes han compartit classe des d’I3 i estan acostumats a treballar d’una manera **cooperativa**; tot i això, l’entorn físic i cultural en el qual es troba l’escola fa que mostrin algunes conductes disruptives: es falten el respecte entre ells, de vegades als mestres, no mostren interès a aprendre, es queixen constantment, etc. Per això, el principal objectiu dels i les mestres a l'hora d’acompanyar-los en les situacions d’aprenentatge és trobar quelcom que els **motivi** a aprendre. A més de les mesures universals i addicionals, que més endavant s’especifiquen, també es tenen en compte dos alumnes amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE): una nena d’origen estranger amb una escolaritat prèvia deficitària i un nen amb un trastorn d’aprenentatge: dislèxia.

3. PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

3.1. Situació d'aprenentatge 1. Com podríem viatjar en submarí?

3.2. Situació d'aprenentatge 2. Qui era Leonardo Da Vinci?

3.3. Situació d’aprenentatge 3. Hi havia influencers a altres èpoques de la història?

<table>
<tr><td>NºSITUACIÓ D’APRENENTATGE</td><td>3</td><td>CICLE/ NIVELL</td><td>Tercer cicle
6è de Primària</td><td>ÀREA PRINCIPAL</td><td>Coneixement del Medi Natural i Social</td><td>TRIMESTRE</td><td>1r</td><td>Nº SESSIONS</td><td>13</td></tr>
<tr><td>TÍTOL</td><td colspan="7">“Hi havia influencers a altres èpoques de la història?”</td><td colspan="3">TEMPORITZACIÓ</td></tr>
<tr><td>DESCRIPCIÓ
(Context i repte)</td><td colspan="7">Al tornar de les vacances de Nadal, els mestres estan atents a una conversa a l’estona d’esbarjo amb els i les companys/es de 5è de Primària. Els grans comenten que han aprés moltes coses sobre Leonardo Da Vinci, un influencer de la seva època; però el grup de 5è afirma que antigament no hi havia influencers. A partir d’aquesta controvèrsia, els nens i nenes de 6è proposen iniciar la tercera situació d’aprenentatge del curs, anomenada: “Hi havia influencers a altres èpoques de la història?”.</td><td colspan="3" rowspan="2"><table>
<tr><td colspan="5">GENER</td></tr>
<tr><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>s.1</td><td></td><td>s.2</td></tr>
<tr><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td></tr>
<tr><td>s.3</td><td></td><td>s.4</td><td></td><td>s.5</td></tr>
<tr><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td></tr>
<tr><td>s.6</td><td></td><td>s.7</td><td></td><td>s.8</td></tr>
<tr><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td><td>31</td></tr>
<tr><td>s.8</td><td></td><td>s.9</td><td></td><td>s.10</td></tr>
<tr><td colspan="5">FEBRER</td></tr>
<tr><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td></tr>
<tr><td>s.11</td><td></td><td>s.12</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td></tr>
<tr><td>s.13</td><td></td><td>s.13</td><td></td><td>s.13</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>PRODUCTE FINAL</td><td colspan="7">Els nens i nenes de 6è finalitzen aquesta situació d’aprenentatge exposant, amb el seu grup cooperatiu, el seus aprenentatges sobre una època determinada de la història als seus companys i companyes de 5è de Primària i a les famílies que vulguin assistir, al saló d’actes de l’escola. Això ho faran d’una manera original i atractiva, ja sigui mitjançant un pòster fet amb el Canva, fent una interpretació teatral d’algun moment de l’època triada o amb algun recurs audiovisual. Les últimes sessions de la situació es dediquen a la preparació d’aquesta exposició, seguint una rúbrica creada per ells en l’anterior situació d’aprenentatge, per tal de demostrar, i donar resposta als alumnes de 5è, que hi havia influencers a altres èpoques de la història.</td></tr>
<tr><td colspan="10">COM S’ABORDEN ELS 6 VECTORS, RELACIONATS AMB ELS ODS, EN AQUESTA SITUACIÓ D’APRENENTATGE</td></tr>
<tr><td colspan="3">V1. Aprenentatges competencials</td><td colspan="7">Parteix d’una inquietud i de l’interès dels alumnes, per tant, promou aprenentatges reals que perduren en el temps i fomenta l’autonomia i la pròpia gestió.</td></tr>
<tr><td colspan="3">V2. Perspectiva de gènere</td><td colspan="7">ODS 5, igualtat de gènere - Destaca el paper de la dona en diferents moments de la història, evitant establir distincions jerarquitzades entre models professionals (Cleòpatra, Olímpia, Irene de Atenes...).</td></tr>
<tr><td colspan="3">V3. Universalitat del currículum</td><td colspan="7">ODS 4. Educació de qualitat - Es garanteix l’educació inclusiva, equitativa i de qualitat, promovent oportunitats d’aprenentatge, mitjançant mesures universals, addicionals i intensives, tenint en compte les NESE de dos alumnes.</td></tr>
<tr><td colspan="3">V4. Qualitat de l’educació de les llengües</td><td colspan="7">Es dona importància a relacionar-nos amb els altres en un context plurilingüe i intercultural, a partir de l’estudi de manifestacions històriques d’altres cultures i idiomes, com William Shakespeare.</td></tr>
<tr><td colspan="3">V5. Benestar emocional</td><td colspan="7">ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides - Es prioritza la gestió pacífica de conflictes, l’acompanyament emocional i el desenvolupament del pensament crític i ètic.</td></tr>
<tr><td colspan="3">V6. Ciutadania democràtica i consciència global</td><td colspan="7">ODS 10. Reducció de desigualtats - En analitzar exemples d’influencers històrics, s’explora com aquests van afectar la societat i si aquesta influència va ser positiva o negativa. Això fa entendre les desigualtats existents en diferents èpoques i com han estat influenciades per persones amb poder.</td></tr>
</table>

COMPETÈNCIES CLAU I TRANSVERSALS							
Comunicació Lingüística	Plurilingüe	Matemàtiques, ciències, tecnologia i enginyeria	Consciència i expressió culturals	Emprenedora (T)	Ciutadana (T)	Digital (T)	Personal, social i d’aprendre a aprendre (T)

PERFIL COMPETENCIAL DE SORTIDA			
Comunicació Lingüística	**Consciència i expressió culturals**	**Digital**	**Personal, social i d’aprendre a aprendre**
CCL1. Expressa fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de forma oral, escrita o signada, amb claredat i adequació a diferents contextos quotidians del seu entorn personal, social i educatiu, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa.	CCEC1. Reconeix i respecta els aspectes fonamentals del patrimoni cultural i artístic de qualsevol època, comprenent les diferències culturals i la necessitat de respectar-les, en un entorn intercultural.	CD1. Fa cerques guiades a Internet i usa estratègies senzilles per al tractament digital de la informació (paraules clau, selecció d’informació rellevant, organització de dades, etc.) amb una actitud crítica sobre els continguts que obté.	CPSAA3. Reconeix i respecta les emocions i experiències dels altres, participa activament en el treball en grup, assumeix les responsabilitats individuals assignades i dona feina estratègies cooperatives dirigides a la consecució d’objectius compartits.
CCL3. Localitza, selecciona i contrasta, amb el degut acompanyament, informació senzilla procedent de dues o més fonts, sap avaluar la fiabilitat i utilitat en funció dels objectius de lectura i la integra i transforma en coneixement per comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu i personal i al mateix temps respectuós amb la propietat intel·lectual.	CCEC2. Reconeix i s’interessa per les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, a través dels seus llenguatges i elements tècnics en diversos mitjans i suports i en un context en contínua transformació.	CD2. Crea, integra i re-elabora continguts digitals en diferents formats mitjançant l’ús de diferents eines digitals per expressar idees, sentiments i coneixements, respectant la propietat intel·lectual i els drets d’autor dels continguts que reutilitza.	CPSAA4. Reconeix el valor de l’esforç i la dedicació personal per a la millora del seu aprenentatge i adopta postures crítiques quan es produeixen processos de reflexió guiats.

CONNEXIÓ AMB ALTRES ÀREES							
Coneixement del Medi Natural i Social (Àrea transversal)	Educació Artística (Activitat 9 i 10)	Educació Física (Activitat 8)	Llengua Castellana i Literatura (Activitat 4)	Llengua Catalana i Literatura (Activitat 1, 5 i 6)	Llengua Estrangera (Activitat 7)	Matemàtiques (Activitat 2 i 3)	Educació en Valors Cívics i Ètics (Activitat 11, 12 i 13)

ÀREA	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	BLOCS DE SABERS	SABERS
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	CE7. Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.	Societats i territoris: lliçons del passat	- Ús de la investigació per a la realització d’activitats que analitzen esdeveniments de rellevància actual amb perspectiva històrica, contextualitzant-los a l’època antiga, mitjana, moderna i contemporània.
Educació Artística	CE1. Descobrir propostes artístiques de diferents cultures, èpoques i estils, mitjançant la percepció i la vivència, per desenvolupar la curiositat, el respecte i el gaudi.	Educació plàstica i visual: Creació i interpretació	- Planificació i experimentació de processos creatius col·laboratius, en les produccions artístiques treballades a l’aula, per expressar idees, sentiments o emocions identificant i valorant-ne les fases i els resultats finals.
		Educació musical: Percepció i anàlisi	- Percepció i expressió de les sensacions i sentiments que ens evoca una cançó sobre la Guerra.
Educació Física	CE1. Resoldre situacions motrius diverses de forma eficaç i creativa, articulant capacitats i habilitats motrius per donar resposta a projectes i pràctiques d’activitats físiques de la vida quotidiana.	Joc	- Utilització del joc com a mitjà de relació amb els companys, a través de la pràctica d’activitats físiques que demostren les lleis de Newton.
Àrees lingüístiques	CE4. Comprendre i interpretar un text escrit, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per adquirir i construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos.	Comprensió lectora	- Lectura en veu alta en anglès amb entonació i ritme progressivament adequats al nivell cognitiu, amb preparació prèvia.
Matemàtiques	CE8. Desenvolupar destreses socials participant activament en els equips de treball i reconeixent la diversitat i el valor de les aportacions dels altres, per compartir i construir coneixement matemàtic de manera col·lectiva.	Sentit numèric: relacions	- Comparació i ordenació de nombres positius i negatius dins d’una recta numèrica.
Educació en Valors Cívics i Ètics	CE1. Identificar aspectes vinculats a la pròpia identitat i a les qüestions ètiques relatives a un mateix, en el seu entorn proper, buscant la informació a l’abast i interpretant-la de forma reflexiva i crítica per promoure l’autoconeixement i el desenvolupament de l’autonomia moral.	Autoconeixement i autonomia moral	- Desenvolupament del pensament crític i ètic en situacions de debat a l’aula.

OBJECTIUS D’APRENENTATGE	CRITERIS D’AVALUACIÓ	NIVELL D’ASSOLIMENT DE L’APRENENTATGE			ACTIVITATS
		NOVELL	APRENENT	EXPERT	
1. Descobrir canvis i continuïtats al llarg del temps mitjançant el coneixement d’aportacions culturals i personatges importants, amb la finalitat de comprendre la societat en què vivim i d’adquirir interès per la història.	1. Identificar i relacionar les diferents èpoques de la història identificant els fets humans més destacats i valorant els canvis que han provocat.	Identifica i relaciona, amb ajuda la mestra, llibres i/o internet, les diferents èpoques de la història, les accions i els personatges destacats.	Identifica i relaciona, de manera autònoma, les diferents èpoques de la història, les accions i els personatges destacats.	Identifica i relaciona les diferents èpoques de la història, les accions i els personatges destacats, valorant els canvis que han provocat, de manera autònoma, i amb capacitat de poder ajudar a adquirir la competència als seus companys i companyes.	1, 2, 3, 11, 12, 13
2. Debatre arguments i sabers tot cooperant amb altres participants mitjançant el diàleg a l’aula, amb la finalitat d’aprendre a respectar la diversitat d’opinions.	2. Prendre decisions eficaces en la pràctica d’activitats físiques individuals, de cooperació, de col·laboració, d’oposició i de col·laboració-oposició amb l’ús d’estratègies conegudes, modificades i inèdites.	Pren decisions, amb el suport de la mestra, en la pràctica d’activitats físiques individuals, de cooperació, de col·laboració, d’oposició i de col·laboració-oposició amb l’ús d’estratègies conegudes.	Pren decisions, de manera autònoma, en la pràctica d’activitats físiques individuals, de cooperació, de col·laboració, d’oposició i de col·laboració-oposició amb l’ús d’estratègies conegudes i modificades.	Pren decisions eficaces, de manera autònoma, en la pràctica d’activitats físiques individuals, de cooperació i d’oposició amb l’ús d’estratègies conegudes, modificades i inèdites, ajudant als companys i companyes a realitzar-les.	7
3. Valorar produccions artístiques i literàries mitjançant la recerca d’informació digital sobre manifestacions culturals, amb la finalitat de formar un pensament crític i ètic.	3. Distingir i valorar manifestacions culturals i artístiques de diferents gèneres i estils, èpoques i cultures amb visió de perspectiva de gènere, evidenciant interès, curiositat i gaudi cap a aquestes.	Distingeix, amb ajuda la mestra, llibres i/o internet, manifestacions culturals i artístiques de diferents gèneres i estils, èpoques i cultures.	Distingeix, de manera autònoma, manifestacions culturals i artístiques de diferents gèneres i estils, èpoques i cultures.	Distingeix i valora, de manera autònoma, manifestacions culturals i artístiques de diferents gèneres i estils, èpoques i cultures amb visió de perspectiva de gènere, evidenciant interès, curiositat i gaudi cap a aquestes.	4, 5, 6, 9, 10
4. Planificar exposicions orals a partir d’uns sabers determinats sobre la història mitjançant diferents llenguatges i una preparació prèvia, amb la finalitat d’adquirir domini i fluïdesa en la pròpia llengua i l’estrangera.	4. Reconèixer i comprendre el sentit global, així com paraules i frases específiques d’un text literari en anglès adequat al nivell de desenvolupament de l’alumnat, expressat de forma entenedora, clara i en llengua estàndard.	Reconeix el sentit global d’un text literari en anglès, amb ajuda de la mestra i els companys i companyes, adequat al seu nivell de desenvolupament, expressat de forma entenedora, clara i en llengua estàndard.	Reconeix el sentit global d’un text literari en anglès, de manera autònoma, adequat al seu nivell de desenvolupament, expressat de forma entenedora, clara i en llengua estàndard.	Reconeix i compren el sentit global d’un text literari en anglès, així com paraules i frases específiques, de manera autònoma i amb capacitat de poder ajudar als seus companys i companyes.	8

ACTIVITATS D’APRENENTATGE	INSTRUMENTS D’AVALUACIÓ
ACTIVITATS INICIALS (Què en sabem?)	
ACTIVITAT 1: Els *influencers* actuals	
La mestra-tutora escriu a la pissarra la paraula *influencer* mentre que el grup d’alumnes que ha iniciat la controvèrsia amb els nens de 5è expliquen la situació d’aprenentatge que ha sorgit al pati, a l’espai de debat. La mestra pregunta ***“Què és un influencer?”,*** i es comença un torn d'intervencions procurant que parli la major part dels alumnes. Es reparteix la primera fitxa de reflexió perquè es completi i es disposin a fer la segona activitat: Buscar al diccionari el significat de la paraula de la qual prové *influencer* (influència). Després de compartir-ho en parelles, es copia l'excepció que més s'adequa al que podria significar “Els *influencers* de la història”. Per tancar la sessió, la mestra torna a llençar una pregunta: **Qui és la persona que us influencia? I per què?** L’alumnat puja una fotografia de l’*influencer* actual triat a una carpeta compartida del *Google Classroom* i es comenta sobre quins *influencers* de la història els agradaria saber més.	- Fitxa de reflexió 1 - Graella d’autoavaluació - Carpeta compartida del *Google Classroom.*
ACTIVITAT 2: Creem les etapes de la història	
S'inicia la sessió amb quatre **murals de colors** i èpoques diferents penjats a la pissarra (edat antiga, edat mitjana, edat moderna i edat contemporània) i es mostren personatges de la història (la majoria triats per ells) i esdeveniments importants impresos, amb una petita explicació de qui és cada personatge, per darrere. Cada fotografia o cartell està numerat, de l'1 al 5 aleatòriament, per tal de crear cinc grups. Es deixa una estona per tal que cada grup pensi a quina època col·locaria cada personatge i esdeveniment i, seguidament, es demana que surti un portaveu a la pissarra per tal d’enganxar les imatges a l’època on creguin que correspon. A continuació, es proporciona una tauleta a cada grup per tal que comprovin si han col·locat adequadament cada personatge i esdeveniment. D'aquesta manera, acaben corregint, en gran grup, els murals dels *influencers* de la història. Finalment, completen individualment la fitxa de reflexió, en la que hauran de dir quines són les **etapes de la història**, sobre quin *influencer* els hi agradaria saber més i justificar a quina època del temps viatjarien, creant així els grups cooperatius i completant el **pla d’equip**. Abans de començar les activitats de desenvolupament, es determinen quins **objectius i criteris d’avaluació**, rellevants i assumibles, es volen aconseguir amb aquest projecte, es recorden les indicacions per crear una **carpeta d’aprenentatge** com a evidència avaluadora i es concreta el **producte final.** En aquestes dues primeres activitats tindran el suport de la **mestra d’educació especial.**	- Fitxa de reflexió 2 - Graella d’autoavaluació - Graella per determinar els 4 objectius generals d’aprenentatge a assolir - Indicadors per realitzar una carpeta d’aprenentatge
ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT (Aprenem nous sabers)	
L'EDAT ANTIGA	
ACTIVITAT 3: Quan van néixer els egipcis, els grecs i els romans?	
A l’espai de debat, sorgeixen els coneixements previs dels alumnes parlant sobre els **nombres negatius i positius i sobre la recta numèrica**: què significa si el termòmetre està sota zero? Com es diferencien els anys abans de Crist i després de Crist?, etc. A més, es fa alguna comparació amb nombres naturals com: Quin és més gran, el -40 o el 5?, etc. A continuació, els grups cooperatius distribueixen uns personatges determinats de l'edat antiga dins d'una recta numèrica, es comenta qui era cada personatge i s’adonen que a l'edat antiga van **influenciar tres cultures** (egipcis, grecs i romans). Els alumnes es coavaluen pensant i expressant dues preguntes als altres grups: Així doncs, qui va néixer abans, **Julio César o Cleòpatra**? Qui creieu que van arribar primer, els egipcis, els grecs o els romans? Per què? Hi ha algun personatge que va viure després de Crist?, etc.	- Fitxa de reflexió 3 - Graella d’autoavaluació - Coavaluació: preguntes sobre l’edat antiga.
ACTIVITAT 4: Qué idioma hablaba Lucrecia la romana?	

Els alumnes, amb la mestra de llengua castellana i la tutora, comencen parlant (en castellà) sobre l’escultura que apareix al mural de l'edat antiga, però que encara no s’ha treballat: **Lucrecia**, la dona romana que va donar origen a l’inici de la República. Després d'una petita investigació, a través de les tauletes, es pregunta sobre què creuen que ens van aportar els romans. Quan es menciona l'herència llatina de la llengua, es reparteix la fitxa de reflexió 4 i es llegeix el significat de ***locuciones latinas.*** A l’espai de conversa, es parla de la relació d'aquestes paraules amb àmbits com la medicina, la ciència i l'ús d'aquestes en el dia a dia. Finalment, els alumnes, per grups cooperatius, pensen tres frases amb sentit, introduint, almenys, cinc llatinismes o locucions llatines, seguint l'exemple escrit al full de reflexió i utilitzant el llistat de llatinismes i locucions llatines que se'ls hi proporciona. El portaveu de cada grup llegeix les frases que han creat.	- Fitxa de reflexió 4 - Graella d’autoavaluació
L'EDAT MITJANA	
ACTIVITAT 5: En Cristóbal Colón va descobrir Amèrica?	
Mitjançant grups cooperatius, els alumnes **busquen informació** sobre un dels personatges que els hi havia cridat l’atenció, en **Cristóbal Colón**: qui era i quan va arribar a Amèrica, trobar una imatge dels quatre viatges que va fer en Colón a Amèrica, explicar si va arribar realment al continent i a quines illes va estar i, per acabar, comentar per què es diu que en Colón no va descobrir Amèrica, quines civilitzacions hi vivien allà i quant de temps portaven. Finalment, els alumnes han d'enviar el document a la mestra introduint al correu electrònic escrit a la pissarra i es fa una reflexió grupal a l’espai de debat.	- Fitxa de reflexió 5 (digital) - Graella d’autoavaluació
ACTIVITAT 6: Què ens van aportar els musulmans?	
La mestra mostra al projector una presentació digital amb el títol: *L'edat mitjana. L'expansió de l'Islam i la formació de l’Al-Àndalus,* la qual ja han pogut visualitzar a través del *Google Classroom.* A continuació, es llegeix i es comenta la definició d'*Islam*, escrita al full de reflexió 6 que s’haurà entregat al començament de la classe. Després, pinten al **mapa d'Europa** de la fitxa on creuen que es situaven la major part dels islàmics a l'edat mitjana. En acabar aquest primer exercici, es mostra la solució a la presentació digital i es completa el mapa amb un color diferent (ja que no acostumen a ser conscients de tot el que es va arribar a expandir aquesta religió). Posteriorment, per grups, entren al **QR de la fitxa de reflexió**, mitjançant les tauletes, que els dirigeix a un vídeo adreçat a nens i nenes sobre l'expansió de l'islam, es comenta i es pregunta, a partir d'aquí, si poden suposar qui era **Ab-Rahman III, Carlemany i Irene d’Atenes** (els i*nfluencers* penjats al mural de l'edat mitjana, a part d’en Colón). Finalment, tal com el vídeo explica, es parla de **què ens van aportar els musulmans**, tenint en compte les fotografies de la mesquita de Còrdova, l'Alhambra de Granada, una obra d'art bizantí, una estructura de ciutat com Madrid o Almeria i Barcino (només aquesta no és musulmana, ja que és romana), i de per què creuen que la major part del llegat cultural es troba a Andalusia.	- Fitxa de reflexió 6 - Graella d’autoavaluació
L'EDAT MODERNA	
ACTIVITAT 7: Experimentem amb Newton	

Tenint en compte l’interès que mostren alumnes respecte a les matèries que es treballaran a l’Institut, la mestra d’Educació Física i la tutora els hi proposen una activitat relacionada amb la Física i un possible *influencer*. S'explica que **Newton** va ser un dels físics més importants de l'edat moderna per les seves tres lleis. Uns alumnes voluntaris llegeixen les lleis a la fitxa de reflexió 7 i la mestra va explicant els jocs que es faran al pati, en tres espais rotatius, per tal d’experimentar-les: **La primera llei (llei de la inèrcia):** *Joc 1: Joc de bitlles.* Es llença una pilota cap a unes bitlles per tal de comprovar la llei de la inèrcia (si no estiguessin les bitlles, la pilota continuaria rodant). - *Joc 2: Girar un got amb un objecte dins.* Es reparteix un got de plàstic amb un objecte dins i es demostra que si el giren de cop, l'objecte no cau per la llei de la inèrcia. **La segona llei (llei fonamental de la dinàmica):** *Joc 3: Llançament de pilotes de diferents mides.* Els alumnes, en rotllana, es van passant dues pilotes en sentit contrari, una més pesada i l'altra més lleugera per demostrar que la pesada triga més en fer la volta. - *Joc 4: El mocador.* Es divideixen en dos grups i, partint d'una ratlla a terra, han d'intentar que el mocador enganxat a la corda s'apropi al seu terreny. **La tercera llei (llei d'acció-reacció):** *Joc 5: Botar la pilota de bàsquet amb diferents forces.* Es comença botant la pilota des de molt a prop del terra i s'acaba botant molt alta per demostrar que contra més baixa, han d’agafar més velocitat. Per finalitzar la sessió es fa una reflexió de com han pogut comprovar les lleis de Newton a partir de cada joc i ho representen gràficament a la fitxa.	- Fitxa de reflexió 7 - Graella d’autoavaluació: aquesta vegada, es coavaluen per parelles.
ACTIVITAT 8: We become Romeo and Juliet	
Part 1. Es comença la sessió d'anglès veient un vídeo sobre la història de Romeo i Julieta en anglès, amb la codocència de la mestra de llengua, i parlant de qui va ser l’*influencer* que la va escriure: **William Shakespeare**. A continuació, les mestres fan algunes preguntes per comprovar que han entès la història i realitzen la fitxa de reflexió 8. Aquesta té tres tasques: una de relacionar fotografies dels personatges de la història amb el seu nom, una altra d'ordenar frases d'escenes de la història i una última de dir si les oracions són veritables o falses. La fan en grups cooperatius i la corregeixen tots junts. Sorgit de la motivació dels alumnes, es reparteix un full amb el guió per **representar una escena** de l'obra de Romeo i Julieta, *"Capulet Orchard"*, ja dividida amb una frase per cada alumne. Aquest estarà en versió original, per tant, es comenten les paraules que no entenguin.	- Fitxa de reflexió 8 - Graella d’autoavaluació - Enregistrament de la lectura en veu alta en anglès
Part 2. La representació del fragment és una lectura en veu alta (no ha d’estar apresa de memòria, però sí saber llegir). Per tant, es dedica part d’aquesta sessió a acabar de practicar la lectura per grups, i amb ajuda de les mestres que estiguin a l'aula abans de fer la representació. Finalment, es dirigeixen al saló d’actes de l’escola on estan els alumnes de 5è i, així, tenen una motivació per dedicar a algú el producte de la sessió.	
L'EDAT CONTEMPORÀNIA	
ACTIVITAT 9: Només Goya pintava a Napoleó?	
Es mostrà un vídeo de 2' sobre la vida de Napoleó i es comenten les seves aptituds principals com l'avarícia, l'egoisme, el poder i la intel·ligència. Visualitzen al projector obres de **Goya i de Marie Guillemine Benoist** en les quals representaven la vida de l'època i on es veu clarament la influència de la **invasió Napoleònica**. A continuació, es reparteixen diaris actualitzats per tal que els alumnes agafin idees **què crearien** aquests *influencers* si hi visquessin actualment. Per grups cooperatius, decideixen quina notícia representar i, mitjançant recursos plàstics variats, la representen en un full DINA3, per exposar-les posteriorment als seus companys i companyes.	- Graella d’autoavaluació - Producció artística grupal sobre un tema de l’actualitat.
L'EDAT CONTEMPORÀNIA, EL MÓN ACTUAL	
ACTIVITAT 10: Cançons que ens traslladen al passat més tràgic	

Es comença la sessió en silenci i escoltant la cançó Madre anoche en las trincheras, cantada per La Oreja de Van Gogh. L'argument tracta d'un soldat a la guerra (no especifica quina) que li explica a la seva mare mitjançant una carta que, sense saber-ho, ha matat a un amic seu de la infància, ja que estava a la banda contrària. S'inicia una conversa a l'espai de debat i es fa una relació amb l'època que estan estudiant: l'edat contemporània, on se situen les **guerres** mortals més importants: **la civil i les dues mundials** (ells ho saben perquè ho tenen enganxat al mural des del principi). Finalment, a la fitxa expressaran què els ha transmès aquesta cançó, tenint en compte: Quina emoció heu sentit? Sobre quina època i esdeveniment creieu que parla? Què passa a la història? Qui l'escriu i a qui va dirigida?	- Fitxa de reflexió 10 - Graella d'autoavaluació
ACTIVITAT 11: Els *influencers* d'una generació propera	
Per tal de fer participar les **famílies** en el projecte, dies abans de la realització d'aquesta activitat, els grups cooperatius decideixen quines preguntes fer als seus pares, avis, tiets... (algú d'una generació propera): **Qui era per ell l'*influencer* de la seva època?** (podria ser un actor, cantant, polític, etc.) On i quan va néixer? Ha mort? Quan? Com era? Per què era el seu *influencer*? Porteu una fotografia d'ell/a. D'aquesta manera, es convida les famílies a venir a l'escola el dia de la sessió per tal de compartir informació sobre els seus *influencers*. Aquests disposen d'un mural on podran escriure i enganxar, per grups cooperatius, la informació dels *influencers* de l'edat contemporània (món actual) que vulguin destacar i un ordinador per si ho volen fer digitalment. Finalment, surten els cinc grups a exposar les seves creacions.	- Mural grupal realitzat amb les famílies sobre un *influencer* - Graella d'autoavaluació
ACTIVITAT D'ESTRUCTURACIÓ (Què hem après?)	
ACTIVITAT 12: Comprovem el que hem après amb el Kahoot	
La mestra crea deu preguntes sobre els continguts treballats al llarg de la situació d'aprenentatge, tenint en compte les fitxes de reflexió i les respostes dels alumnes durant les sessions, a l'aplicació *Kahoot*. En aquestes dues activitats finals es tindrà el suport de la mestra d'educació especial. Una vegada tots els alumnes disposen de tauletes, la mestra escriu a la pissarra: *kahoot.it* i el número del codi que han d'introduir per arribar al **joc d'avaluació sumativa**. Individualment o en parelles, tenen vint segons per respondre cada pregunta que aparegui. La mestra la llegeix en veu alta, per facilitar la comprensió, però no comenta les respostes fins al final.	- Aplicació *Kahoot* (resultats disponibles també per a la mestra) - Graella d'autoavaluació
ACTIVITAT D'APLICACIÓ (Apliquem el que hem après)	
ACTIVITAT 13: Demostrem que hi havia influencers a altres èpoques de la història	
Part 1. El producte final de la situació d'aprenentatge consisteix en **l'exposició de les etapes de la història relacionades amb els *influencers*** que van existir, per demostrar als companys de 5è la seva afirmació. Per això, en aquesta sessió fan una reflexió dels aspectes que més els ha cridat l'atenció, incloent-hi tot el que vulguin destacar a la seva carpeta d'aprenentatge, seguint els indicadors per realitzar-la correctament. Mentre la tutora les va revisant, es divideixen en grups cooperatius i creen un guió, tenint en compte algunes de les preguntes següents: En quina època ens volem centrar?, Amb quin esdeveniment comença i amb quin acaba?, Què va passar a aquella època?, Quins *influencers* d'aquesta època s'han treballat?, Quines activitats hem portat a terme i com, sobre l'època?, Com farem la nostra exposició?	- Graella d'autoavaluació - Indicadors per realitzar una carpeta d'aprenentatge - Rúbrica per l'exposició oral com a producte final. (revisar-la, ja que la van crear a l'anterior situació d'aprenentatge).
Part 2. Aquesta part de la sessió la tindran sencera per preparar l'exposició tot coordinant-se amb el grup, havent recopilat tot el material necessari, tant sigui material plàstic per fer un mural, tauletes per crear un pòster amb el *Canva*, disfresses per fer una interpretació, etc. La mestra-tutora i la d'educació especial aniran passant pels grups per proporcionar l'ajuda que calgui.	
Part 3. Finalment, s'exposarà el producte final als companys de 5è i a les famílies que assisteixin. Al tornar a l'aula, a l'espai de debat, es farà una valoració final de la situació d'aprenentatge i es comentaran els plans d'equip. Aquest fet servirà als alumnes per autoregular-se en situacions futures i a les mestres per fer possibles modificacions en la situació.	

3.4.Situació d’aprenentatge 4. I abans de la història, què?

3.5. Situació d’aprenentatge 5. Què està passant a l’Àfrica, avui dia?

3.6. Situació d’aprenentatge 2. Des de quan es pot votar al nostre país?